

Bestuursrapportage I 2017

Voorwoord

Voor u ligt de 1e bestuursrapportage (berap) 2017. De berap is een afwijkingsrapportage voor het jaar 2017, zowel inhoudelijk en/of financieel.

Met deze bestuursrapportage informeert het college van Burgemeester en Wethouders de gemeenteraad over de afwijkingen in de uitvoering van de beleidsvoornemens, zoals die zijn opgenomen in de programmabegroting 2017. De afwijkingen zijn toegelicht bij de betreffende programma's.

Deze rapportage betreft een *afwijkingsrapportage* waarin alleen de *afwijkingen* in uitvoering, planning, inhoud, investeringen en/of geld zijn opgenomen.

Alle relevante informatie is geclusterd per programma in hoofdstuk 2.

Op deze wijze vindt u alle informatie (inhoudelijk en financieel) op een plek. Dit bevordert de leesbaarheid en het inzicht in het betreffende programma.

In hoofdstuk 5 zijn de financiële gevolgen van deze rapportage voor het lopende jaar en de meerjarenraming opgenomen.

Een overzicht van het investeringsplan en de reserves en voorzieningen zijn opgenomen in hoofdstuk 6.

Ten tijde van de opmaak van de 1e Berap was de Meicirculaire nog niet gepubliceerd. Omtrent de gevolgen hiervan wordt u apart geïnformeerd.

Het college van burgemeester en wethouders

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
1 INLEIDING	5
1.1 Leeswijzer	5
1.2 Financiële samenvatting	5
2 PROGRAMMA'S	6
2.1 Programma 'Een samenleving met sociale vitale kernen'	6
2.2 Programma 'Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving'.....	11
2.3 Programma 'Bereikbare en bedrijvige gemeente'	15
2.4 Programma 'Dienstverlenende gemeente'	17
2.5 Programma 'Trots en bewust van haar eigen kwaliteit'	19
3 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN	21
4 PARAGRAFEN	22
4.1 Paragraaf 'Bedrijfsvoering'	22
5 FINANCIËLE BESTUURSRAPPORTAGE	25
5.1 Totaal baten en lasten per programma	25
6 BIJLAGEN	27
6.1 Bijlage I Reserves & voorzieningen	27
6.2 Bijlage II Investeringsplanning	28
6.3 Bijlage III Taakvelden	30

1 INLEIDING

1.1 Leeswijzer

De opbouw van de eerste bestuursrapportage 2017 is als volgt.
In paragraaf 1.2 wordt het actuele begrotingsbeeld gepresenteerd.

In hoofdstuk 2 komen de programma's aan bod. In de toelichtingen wordt ingegaan op de afwijkingen van de uitvoeringsmaatregelen en de financiële mutaties.

In hoofdstuk 3 (algemene dekkingsmiddelen) wordt ingegaan op de afwijkingen van de baten en de daaraan gerelateerde lasten, die géén directe relatie hebben met de programma's, zoals bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds.

In hoofdstuk 4 gaan wij in op de afwijkingen van de paragrafen. In de paragrafen worden aspecten beschreven, die dwars door de programma's heen lopen. De meeste paragrafen zijn door het 'Besluit Begroting en Verantwoording' wettelijk voorgeschreven.

In hoofdstuk 5 is een totaaloverzicht van baten en lasten opgenomen zowel voor 2017 als de meerjarenraming na berap-I

In hoofdstuk 6 zijn opgenomen: een overzicht van de mutaties op de reserves en voorzieningen in 2017 en het investeringsplan 2017.

1.2 Financiële samenvatting

Onderstaand treft u een overzicht aan van het verloop van het algemeen begrotingsbeeld 2017, inclusief de in deze eerste bestuursrapportage opgenomen mutaties.
De nadelen in deze bestuursrapportage worden aangeduid met een '-teken', behalve indien specifiek sprake is van 'lasten' of 'baten'

De 1ste Berap heeft een meerjarig effect. In onderstaand overzicht is dit effect weergegeven.

Wijz.nr.	Omschrijving	Raad dd	2017	2018	2019	2020
P	Primaire begroting	10-11-16	301	649	523	600
1	1e Bestuursrapportage 2017	13-07-17	374	217	284	420
2	2e Bestuursrapportage 2017		0	0	0	0
3	Integraal woonwagenbeleid	01-12-16	0	-101	0	0
4	Amendement	10-11-16	0	0	0	0
5	Coalitie akkoord	10-11-16	-485	-329	-373	-485
6	Haalbaarheidsonderzoek onderwijshuisv	23-03-17	0	0	0	0
7	Doorgeschoven posten	23-03-17	0	0	0	0
9	Upgraden openbaar deel Steinerbos	01-06-17	-3	-12	-12	-12
Begrotingssaldo			187	424	422	523

2 PROGRAMMA'S

2.1 Programma 'Een samenleving met sociale vitale kernen'

Portefeuillehouders	<i>Wethouders D. Hendrix, H. Janssen, N. Wingelaar, A. Roest, R.C.M. Mulken v. - Lingen v.</i>
---------------------	--

Subdoelstelling I Ontmoetingsplekken

Erfgoedbeleid

In het najaar van 2016 is gestart met het project erfgoedbeleid Stein. Een deskundig bureau is samen met lokale historische verenigingen en geïnteresseerde burgers gestart met de inventarisatie van het "Steinse erfgoed". Dit is een intensief proces en kost tijd. Per kern wordt terugkoppeling gegeven over het historisch erfgoed. Naar verwachting zal vaststellen van het erfgoedbeleid dit jaar niet volledig afgerond zijn en zal dit enkele maanden langer in beslag nemen. Vervolgens zal het beleid dan vertaald gaan worden in een bestemmingsplan.

Actualisatie accommodatiebeleid

Het accommodatiebeleid heeft een nauwe relatie met het subsidiebeleid. De kaders van het op te stellen subsidiebeleid worden als uitgangspunt meegenomen bij het actualiseren van het accommodatiebeleid. Het traject voor herijking van het subsidiebeleid loopt en naar verwachting zal dit in november 2017 in de Raad worden vastgesteld. Vervolgens zal het actualiseren van het accommodatiebeleid worden opgestart. Vaststelling hiervan zal dan ook doorschuiven naar 2018.

Accommodatiebeheer

Vochtbestrijding MFC Berg aan de Maas

Begin 2016 zijn we geconfronteerd met de indringing van water in de kelder van het MFC in Berg aan de Maas. In de Berap I 2016 zijn destijds de kosten voor herstel opgenomen waarna de herstelwerkzaamheden zijn uitgevoerd. Het probleem heeft zich echter verplaatst naar de overige buitenwanden waardoor ook herstel van deze wanden aan de orde was. Deze werkzaamheden waren niet voorzien en zijn niet in de begroting 2017 opgenomen. Vanwege de urgentie is in december 2016 echter besloten om vooruitlopend op Berap I de herstelwerkzaamheden uit te voeren. De werkzaamheden zijn in februari 2017 afgerond en zijn de kosten groot €15.000 ten laste gebracht van de post onvoorzien.

Actualisatie budgetten (sport)accommodaties

In deze bestuursrapportage zijn daar waar nodig de ramingen van de exploitatielasten (energie, onderhoud en belastingen) en de exploitatiebaten (huren) geactualiseerd op basis van de jaarafrekening 2016. Dit heeft een positief effect op de exploitatie ad. € 6.000.

Vervangen gasleiding sporthal Stein

De kosten van het vervangen van een lekkende gasleiding waren niet in de begroting 2017 voorzien. Dit heeft geleid tot € 5.000 extra kosten.

Meerkosten inrichting terrein voormalig zwembad

Als gevolg van een explosievenonderzoek alsmede de aanleg van een riool zijn meerkosten ontstaan bij de herinrichting van het terrein van het voormalige zwembad. Deze kosten waren niet voorzien in de begroting 2017. Dit heeft geleid tot € 12.500 extra kosten.

Overdracht voormalige basisschool Don Bosco aan DOP Nieuwdorp

Als gevolg van de overdracht van het gebouw aan het DOP Nieuwdorp ontstaat een vrijval van exploitatielasten van € 4.500.

Afstoten pand Steinerbos 8

De netto opbrengst van het pand Steinerbos 8 bedroeg € 117.500. De structurele besparing op de exploitatielasten van dit pand (€ 22.750) zijn verrekend met de stelpost bezuinigingen accommodaties.

Privatisering Jongeren Centrum Stein

Op 17 november 2015 is besloten om aan de Stichting Oefenruimte Stein medewerking te verlenen voor het realiseren van een oefenruimte voor popbands, dit als pilot voor de looptijd van 1 jaar. In oktober 2016 heeft een evaluatie van deze pilot plaatsgevonden tussen de Stichting Oefenruimte Stein, Stichting Scouting Stein en de gemeente. Hieruit is gebleken dat de pilot een succes is en de Stichting Oefenruimte Stein zelfs een tweede oefenruimte voor popbands wil realiseren. Met het slagen van de pilot wil de Stichting Scouting Stein het voormalig jongerencentrum Stein, onder bepaalde voorwaarden, van de gemeente overnemen. Daarom is besloten om het gebouw en ondergrond tot en met 30 april 2034 in erfpacht te geven aan de Stichting Scouting Stein. De Stichting Scouting Stein heeft een lijst opgesteld van de werkzaamheden die aan het gebouw moeten plaatsvinden om een toekomst bestendig gebouw te realiseren en daarmee de huisvesting voor langere termijn te borgen. Daarvoor vragen zij een eenmalige subsidie van € 100.000. In de begroting 2017 is geen rekening gehouden met de éénmalige subsidie bij de privatisering van het voormalige jongerencentrum Stein omdat bij de samenstelling van de begroting de contouren hiervan nog onvoldoende duidelijk waren. Binnen programma I, een samenleving met sociale en vitale kernen is ruimte om de éénmalige subsidie te kunnen dekken. Deze ruimte is ontstaan door opbrengsten uit de verkoop van het pand Steinerbos 8 (€ 90.000). De vrijval van exploitatielasten (€ 10.500) wordt verrekend met de stelpost bezuinigingen accommodaties.

Sloop basisschool De Avonturijn

Als gevolg van de sloop van de voormalige basisschool De Avonturijn in Urmond ontstaat een vrijval van exploitatielasten groot € 14.000. Dit voordeel wordt verrekend met de stelpost bezuinigingen accommodaties.

Subdoelstelling II Jong en oud

GGD Zuid-Limburg

De raad heeft op 1 juni j.l. de jaarrekening 2016 ter kennisgeving aangenomen en ingestemd met de 2e begrotingswijziging 2017 en begroting 2018. De financiële consequenties zijn in deze bestuursrapportage verwerkt. Binnen de begroting van de GGD Zuid-Limburg zijn er een aantal programma's. Het programma Veilig Thuis is onder subdoelstelling III samenwerking opgenomen en het programma GGD onder subdoelstelling II jong en oud..

Afrekening 2016:

De jaarrekening 2016, programma GGD, kent in totaal een negatief resultaat van € 525.856. Dit wordt vrijwel geheel veroorzaakt door het verplicht genereren van een voorziening in verband met de vakantiegeldverplichting als gevolg van het invoeren van het Individueel Keuze Budget (IKB). De totale extra bijdrage programma GGD voor de gemeente Stein bedraagt € 21.961.

Begrotingswijziging 2017:

De 2^e begrotingswijziging 2017 heeft betrekking op de achterstanden bij de Jeugdgezondheidszorg de aanpassing van de begroting ad € 7.870.

Begroting 2018:

- Bedragen zijn gebaseerd op een voorlopige index (0,92%), herberekening vindt plaats bij de jaarrekening;
- De totale bijdrage aan de GGD is conform afspraken bij de toekomstscenario's (voor Stein is begroot € 407.110). Er vindt een positieve correctie plaats van € 6.600. Dit bedrag wordt ingezet bij het programma Veilig Thuis en verloopt dus budgettair neutraal.

In de raad van 1 december 2016 is ingestemd met de 1e begrotingswijziging 2017 inzake een extra incidentele bijdrage ad € 13.855 voor de publieke gezondheid vergunninghouders. Deze bijdrage wordt via deze bestuursrapportage financieel verwerkt.

Totale bijraming GGD inclusief VT in 2017 bedraagt:	
Afrekening 2016	€ 21.961
Begrotingswijziging 2	€ 7.870
Begrotingswijziging 1	€ 13.855
Afrekening 2016 Veilig Thuis	€ 12.003 (zie onder subdoelstelling III)
Totaal	€ 55.689

Eigen bijdrage Wmo

De eigen bijdragen Wmo zijn inkomensafhankelijk en worden landelijk door het CAK vastgesteld. Op basis van een prognose hebben wij voor 2017 rekening gehouden met een geschatte ontvangst van € 535.000. Op basis van de daadwerkelijke ontvangst van het CAK over de 1^e periode in 2017 moeten we onze prognose echter naar beneden bijstellen. Volgens onze bijgestelde prognose kunnen we over 2017 rekening houden met een ontvangst van € 425.000.

Vanaf 1 januari is het landelijk beleid met betrekking tot de eigen bijdrage WMO verlaagd, dat betekent dat iedereen minder eigen bijdrage gaat betalen. De laagste maximale periodebijdrage voor alle eenpersoonshuishoudens en AOW gerechtigde meerpersoonshuishoudens (65+) wordt € 17,50. (was voor eenpersoons € 19,40 en voor meerpersoons € 27,80)

Dit betekent een afname van de afdrachten eigen bijdrage en een aframing van het budget eigen bijdrage van € 110.000 ten laste van de reserve 3D (per 1-1-2018 reserve sociaal domein).

Monitoring sociaal domein

In het kader van het ontschottingsbesluit, wordt u vanaf de Berap-II 2017 op de hoogte gehouden van de geldstromen binnen het sociaal domein.

Schuldhelpverlening / Audit NVVK

Vanwege de uitvoering van schuldhelpverlening in eigen beheer door de gemeente is het noodzakelijk om lid te zijn van de NVVK (Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet). Wij zijn momenteel aspirant lid, maar om definitief toegelaten te worden tot de NVVK dient er vóór 1 september 2017 verplicht een audit te worden afgenomen door een externe deskundige. In de begroting is geen rekening gehouden met deze kosten van ongeveer € 3.000.

Daarnaast is het nodig om de bestaande ict-voorziening voor schuldhelpverlening, te weten de applicatie Stratech te onderhouden en te optimaliseren (inrichten cliëntenportaal en uitbreiding functionaliteit). Eerder is in de begroting geen rekening gehouden met de kosten van onderhoud en optimalisatie van het systeem. De kosten voor optimalisatie bedragen eenmalig € 5.400 en de kosten voor onderhoud bedragen ongeveer € 6.000.

Armoedebestrijding bij kinderen

In de decembercircularis 2016 is structureel een bedrag beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding onder kinderen voor 2017 en volgende jaren. Voor Stein is dat een bedrag van € 86.909. Dit bedrag wordt als een afzonderlijk budget opgenomen om op deze wijze inzichtelijk te maken wat er specifiek voor deze doelgroep ingezet wordt om gelijke kansen voor alle kinderen te realiseren. Binnen dit budget vallen lopende afspraken zoals Stichting Leergeld en het Jeugd Sport Fonds. In 2017 wordt onderzocht of er aangesloten kan worden bij het Jeugd Cultuur Fonds. Dit fonds zorgt ervoor dat bijvoorbeeld toneel- en muzieklessen ook voor kinderen van ouders met een minimuminkomen mogelijk gemaakt kunnen worden. Eventueel andere nieuwe beleidsvoorstellen t.a.v. armoedebestrijding onder kinderen kunnen eveneens uit dit budget gefinancierd worden. Bij het voorkomen van uithuiszettingen bij gezinnen met schulden kan ook een beroep gedaan worden op dit budget.

Tijdelijke huisvesting scholengemeenschap Groenewald

In 2012 en 2013 is de raad akkoord gegaan met het plaatsen van in totaal 12 semipermanente lokalen ten behoeve van Scholengemeenschap Groenewald. Dit ter oplossing van de ruimtelijke problemen als gevolg van een toename van het aantal leerlingen. In 2016 is, bij de vaststelling van Berap 1-2016, besloten middelen beschikbaar te stellen voor een verlenging van de huurperiode met 1 jaar van deze lokalen (lokalen begane grond t/m het schooljaar 2017/2018 en de verdiepinglokalen t/m het

schooljaar 2016/2017). In januari 2017 heeft het jaarlijkse overleg plaatsgevonden met de directie van de school. Doel van deze bespreking was om te vernemen hoe de leerlingenaantallen zich ontwikkelen in relatie tot de omvang van deze tijdelijke huisvesting. Gebleken is dat opnieuw een verlenging van de huurperiode noodzakelijk is. Dit vanwege het feit dat de geprognoseerde leerlingenaantallen, zich feitelijk een schooljaar later voordoen. De hiermee samenhangende financiële gevolgen zijn in deze bestuursrapportage verwerkt. In 2017 een aframing van € 13.065 en voor 2018 en 2019 respectievelijk een bijraming van € 46.130 en € 32.029.

Vrijwilligerswaarderingsactiviteit

Gemeente Stein wil naast de op basis van burgerkracht geïnitieerde vrijwilligerswaardering een afzonderlijke vrijwilligerswaarderingsactiviteit organiseren, hiervoor is een eenmalig extra budget nodig van € 10.000.

Toekomst basisonderwijs kern Elsloo:

De beide besturen (Stichting Kindante en Onderwijsstichting Movare) van de in deze kern gelegen basisscholen zetten in op een fusie van de 4 basisscholen tot 1 school. De medezeggenschapsraden van deze scholen hebben allemaal ingestemd met dit voorgenomen besluit. Daarmee was er groen licht voor het opstellen van de zogenaamde Fusie Effect Rapportage (FER). Als gemeente zijn wij formeel geen partij in dit fusieproces. Wel is wettelijk bepaald dat het college een advies moet afgeven over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie. Met onze raadsinformatiebrief van 5 april 2017 hebben wij u een afschrift doen toekomen van ons schrijven aan de Stuurgroep Fusieschool Elsloo waarin dit positieve advies wordt toegelicht in relatie tot de verschillende aandachtspunten. Dit advies maakt onderdeel uit van de FER. Inmiddels heeft u kunnen lezen (verwezen wordt naar nieuwsbrief nr.7, eveneens toegezonden op 5 april 2017) dat de Fusie MR zal instemmen met de FER, zodat deze ter goedkeuring kon worden voorgelegd aan de Minister. Het betreft immers een fusie waar meer dan 500 leerlingen bij betrokken zijn.

Haalbaarheidsstudie toekomstige onderwijshuisvesting Berg a/d Maas en Urmond:

Tijdens de raadsvergadering van 23 maart 2017 is het voorstel besproken met betrekking tot het plan van aanpak aan de hand waarvan deze studie wordt uitgevoerd. De opdracht hiervoor is definitief gegund aan de RO groep Zuid. Het plan van aanpak voorziet erin dat de resultaten van iedere stap, nadat deze vanuit de projectgroep voor reflectie en advies zijn voorgelegd aan de klankbordgroep, worden toegelicht in de commissie Maatschappelijke Zaken. De planning voorziet erin dat besluitvorming over het eindrapport plaatsvindt in de raadsvergadering van 30 november 2017.

Subdoelstelling III Samenwerking

Veilig Thuis

De raad heeft op 1 juni j.l. de jaarrekening 2016, 2e begrotingswijziging 2017 en begroting 2018 behandeld. De financiële consequenties zijn in deze bestuursrapportage verwerkt. Binnen de begroting van de GGD Zuid-Limburg zijn er een aantal programma's. Het programma GGD is onder subdoelstelling II jong en oud opgenomen en het programma Veilig Thuis onder subdoelstelling III samenwerking. De totale bedragen voor VT worden in deze bestuursrapportage opgenomen in onze gemeentelijke begroting.

Per 1 januari 2015 is de organisatie Veilig Thuis (VT) opgericht en ondergebracht bij de GGD ZL. VT is een samenvoeging van het Steunpunt Huiselijk Geweld en het Advies en Meldpunt Kindermishandeling en komt voort als wettelijke taak bij uit decentralisaties van de Wmo en Jeugdhulp.

Het eerste jaar werd VT nog bekostigd uit regionale decentralisatiemiddelen, via de centrumgemeenten. Vanaf 2017 nemen wij dit programma dan ook apart op onder subdoelstelling III samenwerking.

Afrekening 2016:

De jaarrekening 2016, programma Veilig Thuis, kent een negatief resultaat. Dit heeft te maken met de aanpassing van de index 2016 en de additioneel gemaakte kosten (extra inzet 2 fte) inzake wegwerken wachtlijst. De totale extra bijdrage voor 2016 voor de gemeenten bedraagt € 285.607. Totale extra bijdrage programma Veilig Thuis voor Stein bedraagt € 12.003.

Begrotingswijziging 2017:

De 2^e begrotingswijziging 2017 heeft betrekking op een doorvertaling van het bedrijfsplan Veilig Thuis (VT) en de achterstanden bij de Jeugdgezondheidszorg

A. de veranderopgave zoals beschreven in het bedrijfsplan VT, bestaat uit 2 percelen:

Perceel 1. Werken zonder wachtlijsten - de basis op orde. Voor 2017 wordt hiervoor een uitbreiding van capaciteit van 9 fte gevraagd, waarvan 3,45 fte de continuering betreft van de reeds ingezette (tijdelijke) uitbreiding uit 2016.

Perceel 2. Politie meldingen als nieuwe taak. Vanaf medio 2017 worden de mutaties huiselijk geweld en kindermishandeling die de politie in haar systeem meldt, geregistreerd door Veilig Thuis. Deze taak neemt VT over van de Veiligheidshuizen. Dit betreft een wettelijke taak van VT. Deze wijziging bedraagt € 85.097. Het totaal budget VT 2017 komt hiermee op € 144.783.

Door een aantal verschuivingen binnen de programma's Veilig Thuis en GGD (€ 6.600) wordt niet het volledige bedrag van € 144.783 maar een bedrag van € 138.183 gedekt uit de lagere uitgaven bij wmo/jeugd.

Begroting 2018:

- Bedragen zijn gebaseerd op een voorlopige index (0,92%), herberekening vindt plaats bij de jaarrekening;
- Veilig Thuis is opgenomen als een eigen programma (voor Stein is begroot € 170.617);
- Bijdrage per gemeente op basis van een bedrag per inwoner, waarbij wordt uitgegaan van het aantal inwoners volgens het CBS op 1-1-2016;
- Door een aantal verschuivingen binnen de programma's Veilig Thuis en GGD (€ 6.600) wordt een bedrag van € 164.017 gedekt uit de lagere uitgaven bij wmo/jeugd.

Wat gaat het kosten ?

Baten en lasten

	2017				2018	2019	2020
	primaire begroting (x € 1.000)	begrotingswijzigingen tot berap-I	mutaties in berap-I	Totaal na berap-I	Meerjarenraming na berap-I		
Lasten	20.855	968	-378	21.445	19.778	19.744	19.768
Baten	1.224		39	1.263	1.122	1.089	1.089
Saldo van baten en lasten	-19.632	-968	417	-20.182	-18.656	-18.655	-18.679
Toevoeging reserves	1.589		368	1.957	1.680	1.624	1.625
Onttrekking reserves	2.661	746	824	4.231	2.661	2.281	2.544
Resultaat	-18.559	-222	873	-17.908	-17.675	-17.998	-17.760

Mutaties op programma: Samenleving sociale vitale kernen

+ is voordelig en – is nadelig ten opzichte van programmabegroting 2017

(Bedrag x € 1.000)

Mutaties in berap 1-2017	2017	2018	2019	2020
Subdoelstelling I - Ontmoetingsplekken-	75	24	8	6
Subdoelstelling II – Jong en oud	754	699	389	409
Subdoelstelling III - Samenwerking	44	88	70	70

2.2 Programma 'Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving'

Portefeuillehouders	Burgemeester M. Leurs-Mordang en Wethouder D. Hendrix
---------------------	---

Subdoelstelling I Woon/werkmilieu's

Jongerenhuisvesting/Starterslening

De woningmarkt trekt weer aan. Dit merken we ook aan het aantal jongeren dat een starterslening aanvraagt. In de eerste vier maanden van 2017 zijn evenveel startersleningen toegekend als in de voorafgaande jaren in een heel jaar. Als gevolg hiervan is het budget voor 2017 uitgeput. Het verstekken van de starterslening wordt in samenwerking met de Provincie gefinancierd. De Provincie stelt $\frac{3}{4}$ van het leningbedrag ter beschikking en de gemeente draagt voor $\frac{1}{4}$ gedeelte bij. Door het beschikbaar stellen van aanvullend budget, kunnen ook voor het overige deel van 2017 startersleningen verstrekt worden. De Provincie stelt eveneens aanvullend budget ter beschikking.

Poort van Stein

Op 20 april 2017 is de omgevingsvergunning voor de bouw van een hotel op de Poort van Stein onherroepelijk geworden. De bouw is inmiddels gestart en het hotel wordt begin 2018 in gebruik genomen. Zowel Provincie als Chemelot/DSM hebben naar aanleiding van de procedure voor de omgevingsvergunning voor de bouw van het hotel verzocht om in de voorfase bij het project Poort van Stein betrokken te worden en willen nadere afstemming over de verdere invulling van de Poort van Stein. De verwachting is dat vaststelling van een bestemmingsplan voor de 1e fase van de Poort van Stein in 2017 niet mogelijk is. Wel zal in 2017 worden gestart met de aanleg van een deel van de openbare ruimte zoals vastgelegd in de realiseringsovereenkomst met de ontwikkelende partij.

Structuurvisie bedrijven en kantoren

Op 4 april 2017 heeft het College besloten om op hoofdlijnen in te stemmen met de eerste opzet van de Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg. In de begroting 2017 werd nog uitgegaan van separate visies voor de thema's Bedrijventerreinen en Kantoren en het thema Detailhandel. Inmiddels is echter besloten om deze thema's in 1 visie te vervatten onder de titel Structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid-Limburg. Een ontwerp van deze structuurvisie wordt naar verwachting in het 3e kwartaal ter inzage gelegd.

Subdoelstelling II Omgevingskwaliteit

Afkoppelen Maasband

Het project Afkoppelen Maasband is in het eerste kwartaal van 2017 afgestemd met het Consortium Grensmaas en de nutsbedrijven op de werkzaamheden van het Grensmaasproject. Daarnaast hebben in 2017 verdere onderzoeken plaatsgevonden en is het voorontwerp besproken met het DOP Maasband. Als gevolg van de input en wensen vanuit het DOP alsmede de onderzoeksresultaten waaruit bijvoorbeeld een complexe ligging van nutsvoorzieningen is gebleken, is aanpassing van het budget en bijstelling van de planning noodzakelijk.

De uitvoeringsomstandigheden in Maasband zijn complex. De nutsbedrijven kunnen pas starten na het ophogen van de kade en de aanleg van de riolen kan pas starten na sanering van de nutsvoorzieningen. Momenteel wordt onderzocht hoe deze werkzaamheden zo goed mogelijk geïntegreerd worden maar de herinrichting/afkoppelen zal hoogstwaarschijnlijk slechts voor een deel in 2017 gerealiseerd worden. Begin 4e kwartaal bestaat hier meer duidelijkheid over..

Om de uitvoering inclusief de input en wensen van het DOP Maasband mogelijk te maken is in deze Berap opgenomen:

- verhoging van het uitvoeringsbudget tot € 1.070.000 was (€ 770.000). Hiervan is € 300.000 in de begroting 2017 en de resterende € 770.000 in 2018 opgenomen.
- verhoging van het uitvoeringsbudget voor het realiseren van de parkeerplaats tot € 100.000 (was € 50.000). Een deel van het beschikbare budget (€ 20.000) is opgenomen in 2017 en de resterende € 80.000 in de begroting van 2018.

Reconstructie wegen A2-Haven Stein-Poort van Stein

Om in 2017 uitvoering te geven aan het programma reconstructie route A2-Haven-Poort van Stein is het noodzakelijk dat het investeringsbudget dat geraamd staat voor de jaren 2019 en 2020 wordt verschoven naar de jaren 2017 en 2018.

Centrumplan

De provincie Limburg onderzoekt de mogelijkheden om onder de voorwaarden van cofinanciering bij te dragen in Fase 2 van het centrumplan. Om aan gemeentezijde de cofinanciering te borgen is het noodzakelijk dat hiertoe de middelen worden gealloceerd. Bij de realisatie van MFC De Grous is een BTW voordeel behaald van € 550.000. Middels deze Berap wordt voorgesteld dit voordeel in te zetten als cofinanciering ten behoeve van een eventuele subsidierelatie met de Provincie Limburg. Daarnaast wordt het budget voor de reconstructie van de Mauritsweg als cofinanciering ingebracht.

Afvalcompartiment

In berap I-2017 zijn de budgetten voor het inzamelen en verwerken van huishoudelijk afval bijgesteld:

- De financiële verantwoording van de eindafrekening 2016 van de NV RWM in 2017 (per saldo circa € 52.000 nadelig)
- Het actualiseren van de budgetten 2017 op basis van de prognose 2017 van de met de gemeente te verrekenen lasten en baten door NV RWM (per saldo circa € 90.000 hogere lasten).
- Voor de per saldo hogere lasten in 2017 wordt, in het kader van de 100% kostendekking, € 190.000 (incl. BTW) onttrokken aan de afvalreserve.

Rioolcompartiment

In berap I-2017 zijn de budgetten van de rioolvoorzieningen in de begroting 2017-2020 bijgesteld:

- De financiële verantwoording van de eindafrekening 2016 van de NV RWM in 2017 (per saldo circa € 22.000 voordelig)
- De kapitaallasten 2016 zijn geactualiseerd en vallen circa € 28.000 lager uit. Hierbij is rekening gehouden met de doorwerking van de werkelijke investeringen 2016 en het doorschuiven van rioolinvesteringen.

Voor de per saldo lagere lasten 2017 wordt voor € 61.000 (incl. BTW) minder beschikt over de rioolreserve

Vijver Steinerbos

In de begroting 2017 is budget (totaal € 500.000) opgenomen om de vijvers Steinerbos aan te pakken. De vijvers dienen in zijn geheel opgeknapt en uitgediept te worden, de beschoeiingen over de volle lengte vernieuwd te worden en bermen en paden zijn aan herstel toe. Voor de dekking van de kosten wordt voor 50% beschikt over de rioolvoorziening en voor 50% over de algemene reserve. Inmiddels is het plan verder uitgewerkt. Het is duidelijk dat er naast de bovengenoemde werkzaamheden een geheel nieuwe kleilaag moet worden aangebracht. Ook wordt op verzoek van omwonenden de functie natuur te versterken. De uit te voeren werkzaamheden zijn toegelicht in de commissie VRO van 15 mei jl.

Ook is ondertussen het idee de vijver een rol laten te vervullen bij het verwerken van het regenwater afkomstig van de Poort van Stein verlaten. Dit idee is op basis van financiële argumenten niet haalbaar gebleken.

Bovenstaande betekent dat de aard van werkzaamheden wijzigt. Er is geen relatie met afvalwater (regenwater) waardoor dekking vanuit de rioolvoorziening niet kan. De dekking vanuit de rioolvoorziening vervalt dus. De werkzaamheden gaan inmiddels verder dan gebruikelijk onderhoud. Het betreffen het aanleggen van een nagenoeg geheel nieuwe vijver met nieuwe, versterkte, functies. Hierdoor is er sprake van een investering en landen de kosten dus gekapitaliseerd in de exploitatie. De bijdrage vanuit de algemene reserve vervalt hiermee dus.

Bouwgrondexploitaties

Ontwikkeling Centrumplan

Het beschikbare budget voor de ontwikkeling Centrumplan is in jaarschijven opgedeeld. Middels Berap I wordt het restantbudget 2017 voor plankosten en woonrijp maken toegevoegd aan het budget 2017. Vorenstaande heeft geen effect op het geprognosticeerd resultaat.

Mergelakker Oost

Conform regelgeving dienen grondexploitaties tenminste éénmaal per jaar herzien te worden. Bij het opstellen van de jaarrekening heeft deze herziening plaatsgevonden. De effecten van de herziening zijn verwerkt in deze Bestuursrapportage.

In de herziene grondexploitatie zijn de kosten voor bouw- en woonrijp maken op basis van meer gedetailleerde informatie geactualiseerd. Verder is de verkoopprijs van de kavels voor woningbouw, op basis van een in december 2016 uitgevoerde taxatie, verlaagd naar € 185,- p/m² excl. btw. Hierover bent u middels een Raadsinformatiebrief op de hoogte gesteld. Tevens zijn de kavels vergroot en is het gebied achter de kavels verkocht als weiland, hetgeen resulteert in een opbrengststijging.

Vorenstaande heeft tot gevolg dat het geprognosticeerde resultaat stijgt van € 140.000 (begroting 2017) naar € 159.000.

Fietspad Meers-Stein

In het kader van het uitvoeringsprogramma fiets 2017 van de provincie heeft de gemeente Stein een subsidie ontvangen (€ 100.000) voor het project vrijliggende fietspaden tussen Stein en Meers

Beheer openbare ruimte

Voor het beheer van de openbare ruimte is in deze bestuursrapportage rekening gehouden met de financiële gevolgen van :

1. de vervanging van klein materieel (€ 12.000 in 2017)
2. de actualisatie van de toegepaste prijsindexering op het budget wegonderhoud (€ 11.500 structureel);
3. de afrekening van NV RWM over 2016. Hierbij is gebleken dat de uitvoeringskosten van de taken onkruidbestrijding, ongediertebestrijding, gladheidsbestrijding en woninguitzettingen circa € 64.00 lager waren dan de in de jaarrekening 2016 verantwoorde voorschotbedragen.
4. het oplossen van de schades door wortelopdruk (€ 25.000 in 2018, 2019 en 2020);
5. aankoop van gronden aan de Stadhouderslaan in Stein (€ 11.500 in 2017);
6. ontruiming van het voormalig oefenterrein van PHV (€ 9.500 in 2017);

Wat gaat het kosten ?

Baten en lasten

	2017				2018	2019	2020
	primaire begroting	begrotingswijzigingen tot berap-l	mutaties in berap-l	Totaal na berap-l	Meerjarenraming na berap-l		
	(x € 1.000)						
Lasten	13.286	1.296	317	14.898	12.676	12.640	12.821
Baten	9.307		319	9.626	7.049	6.811	6.818
Saldo van baten en lasten	-3.978	-1.296	2	-5.272	-5.627	-5.829	-6.003
Toevoeging reserves	1.352		-127	1.224	159		
Onttrekking reserves	134		190	324	149	82	17
Resultaat	-5.196	-1.296	319	-6.172	-5.637	-5.747	-5.986

Mutaties op programma: Een gemeente met een aantrekkelijke woon- en leefomgeving

+ is voordelig en – is nadelig ten opzichte van programmabegroting 2017

Bedragen x € 1.000

Mutaties in berap 1-2017	2017	2018	2019	2020
Subdoelstelling I – Woonmilieus-	-27	-3	-3	-3
Subdoelstelling II - Omgevingskwaliteit -	286	-242	-312	-247
Subdoelstelling III - Ontwikkeling Chemelotcampus -	-	-	-	-
Subdoelstelling IV – Voorzieningenniveau sturen op kwaliteit-	-	-	-	-
Subdoelstelling V – Duurzaamheid -	60	-	-	-

2.3 Programma 'Bereikbare en bedrijvige gemeente'

Portefeuillehouders	<i>Wethouders D. Hendrix, H. Janssen, N. Wingelaar, A. Roest, R.C.M. Mulken v. - Lingen v.</i>
---------------------	--

Subdoelstelling I Lokale economie

Werkgelegenheid

Gemeente Stein draagt bij aan het tekort van Vixia. Met deze bijgestelde begroting 2017 neemt de bijdrage in 2017 voornamelijk toe met € 413.161,- tot een bedrag van €1.265.981,-. Gelet op de ontwikkelingen van het project "Samen aan de slag", waarbij medewerkers van binnen naar buiten worden bewogen, zal de netto toegevoegde waarde in 2017 tijdelijk nog verder afnemen. Dit leidt mogelijk tot een tweede bijstelling van de begroting.

De extra gemeentelijke bijdrage komt conform het eerder genomen besluit ten laste van de reserve 3D (per 1-1-2018 reserve sociaal domein). De werkgelegenheidscijfers 2de kwartaal ontwikkelen zich gunstiger.

Re-integratiebudget werk en inkomen

In 2017 is een taakstelling geformuleerd voor de uitstroom van 50 uitkeringsgerechtigden richting betaalde arbeid. In het eerste kwartaal 2017 zijn 13 uitkeringsgerechtigden uitgestroomd als gevolg van re-integratieactiviteiten van de gemeente (andere uitstroomredenen zijn niet meegenomen). De gemeente neemt deel aan het regionale convenant "Project Brede Aanpak 2017" (Westelijke Mijnstreek) en de bijbehorende projectaanpak toelevering van kandidaten met een afstand tot de arbeidsmarkt voor 2017 teneinde de kansen van de doelgroep optimaal te benutten. Verder worden alle uitkeringsgerechtigden in beeld gebracht m.b.t. hun kansen op de arbeidsmarkt met behulp van het diagnosesysteem CompetenSys. De focus ligt specifiek op participatie in welke vorm dan ook en dit vereist voldoende middelen in het re-integratiebudget werk en inkomen om deze doelstelling te realiseren.

Voor deze extra impuls wordt voor het jaar 2017 nog een extra budget gevraagd van € 60.000 ter dekking van de kosten voor re-integratie, eventuele loonkostensubsidies en ondersteuning en coaching van de doelgroep richting arbeidsmarkt.

Subdoelstelling II Vrijtijdseconomie

Rivierpark Maasvallei

De samenwerking tussen de Grensmaasgemeenten, de provincie Limburg, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de VVV-Zuid-Limburg in het project Rivierpark Maasvallei (met als doelen hoogwaterbescherming, grindwinning/grindproductie ter voorziening in de landelijke bouwstoffenproductie en natuurrealisatie), vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma 2013-2016 loopt af. Op 7 oktober 2015 sloten de samenwerkingspartners een intentieverklaring tot langjarige projectmatige samenwerking af voor de verdere uitbouw van het (lands-)grensoverschrijdende Rivierpark Maasvallei.

Deze intentieovereenkomst is verder uitgewerkt in een (concept-) uitvoeringsprogramma Rivierpark Maasvallei fase 2 2017-2021 en beoogt een voortzetting van de bestaande samenwerking voor de komende 5 jaar (tot 2022). Op 23 februari 2017 hebben de bestuurlijke vertegenwoordigers van de samenwerkingspartners ten finale ingestemd met dit 5-jarig uitvoeringsprogramma en afgesproken zich in te spannen hiervoor de financiële dekking te regelen.

De financiële bijdrage in het Uitvoeringsprogramma 2017 -2022 in de komende 5 jaar is als volgt:

- In 2017 en 2018 een bedrag van € 16.700 per jaar;
- In de jaren 2019 t/m 2021 jaarlijks een bedrag van € 21.550;
- In 2022 een bedrag van € 3.500.

In de begroting 2017 is geen rekening gehouden met een bijdrage voor het huidige begrotingsjaar. Deze wordt derhalve via deze Berap bijgeraad. De overige bedragen worden via de begrotingscyclus ingebracht.

Toerisme

Een extra werkbudget voor toerisme van 15.000 euro voor 2017 (bovenop de 10.000 euro die we al hebben).

De motivering hiervoor is:

1. De ingezette promotiecampagne Stein Stil Genieten dient nog in 2017 een vervolg te krijgen. Bij een promotiecampagne is het van belang om het positieve momentum vast te houden en dat er continuïteit zit in de promotie. Daarnaast heeft de promotie het meeste effect als deze plaatsvindt binnen het toeristische seizoen. Het voornemen is derhalve om in 2017 nog een tweede opvolgende reclamespot op te nemen en daaraan een mediaplan te koppelen.
2. Het werkbudget dient eveneens te worden aangewend voor een bijdrage aan een gezamenlijk onderzoek naar het toeristisch profiel van de Regio Westelijke Mijnstreek en aan een gemeentelijke bijdrage voor de Regionale Structuurvisie Vrijtijdseconomie in Zuid-Limburg.
3. Het werkbudget wordt in 2017 verder aangewend voor concrete acties die voortvloeien uit de promotiecampagne. Met de toeristische werkgroep Maaskentj en de VVV Zuid-Limburg worden momenteel acties uitgewerkt met als doel om de bezoekers ook daadwerkelijk naar de gemeente te trekken door een evenement te organiseren. Daarnaast wordt binnen de toeristische werkgroep gedacht aan het gebruik maken van social influencers. Er wordt nu gezocht naar een geschikt digitaal medium om de gemeente Stein blijvend te promoten, bijvoorbeeld via foto's op Instagram, blogs etc. Het doel hiervan is dat inwoners en bezoekers zelf actief nieuws over evenementen en foto's gaan plaatsen, zodat de promotie van Stein ook wordt gecontinueerd zonder dat de gemeente een speciale campagne moet bekostigen.

Wat gaat het kosten ?

Baten en lasten

	2017				2018	2019	2020
	primaire begroting	begrotingswijzigingen tot berap-I	mutaties in berap-I	Totaal na berap-I	Meerjarenraming na berap-I		
	(x € 1.000)						
Lasten	12.066	75	555	12.695	12.182	11.572	11.594
Baten	4.814		53	4.867	4.816	4.818	4.820
Saldo van baten en lasten	-7.252	-75	-502	-7.828	-7.366	-6.754	-6.774
Toevoeging reserves							
Onttrekking reserves	40			40			
Resultaat	-7.212	-75	-502	-7.788	-7.366	-6.754	-6.774

Mutaties op programma: Bereikbare en bedrijvige gemeente

+ is voordelig en – is nadelig ten opzichte van programmabegroting 2017

Bedragen x € 1.000

Mutaties in berap 1-2017	2017	2018	2019	2020
Subdoelstelling I - Lokale economie-	-473	-337	3	3
Subdoelstelling II – Vrijtijdseconomie-	-29	-21	-28	-31
Subdoelstelling III – Economische slagkracht -	-	-	-	-

2.4 Programma 'Dienstverlenende gemeente'

Portefeuillehouders	Burgemeester M.Leurs-Mordang en Wethouders N. Wingelaar, D. Hendrix
---------------------	---

Subdoelstelling I Dienstverlening dichtbij burgers

Omgevingsvergunningen

De economische crisis lijkt ten einde. Projectontwikkelaars pakken ten aanzien van Kattokop (20 woningen), Kanaalboulevard (8 woningen) en Molenweg Zuid (9 woningen) hun activiteiten weer op. Daarnaast speelt ook het (onder druk van de provincie) ingezette beleid ten aanzien van de nog resterende lege bouwtitels binnen de gemeente Stein een rol. Eind vorig jaar is de eigenaren van de nog lege bouwtitels medegedeeld dat deze titels worden ingetrokken indien deze niet op korte termijn worden ingevuld. Onder die druk is de verwachting dat een toenemend aantal particulieren op kortere termijn een aanvraag omgevingsvergunning zal indienen.

Op grond van bovenstaande wordt het bedrag aan legesinkomsten voor 2017 incidenteel met € 266.000 opgehoogd.

Verplichtingenadministratie Smart Finance

Het project Smart Finance zal, zoals in de begroting reeds vermeld, van start gaan in 2017. Naast de gemeente Stein zijn er nog 2 gemeenten (kwartiermakers) gevonden die als pilot gaan dienen voor dit project. Nu de 3 pilotgemeenten bekend zijn is er meer inzicht in de kosten. In 2017 is daarom een verhoging van het budget nodig van € 12.000.

Begraafplaatsen

De leges voor de begraafplaatsen dienen naar beneden te worden bijgesteld in verband met verminderde inkomsten. Er worden steeds minder mensen begraven op onze begraafplaatsen en ook de grafrechten worden fors minder verlengd. Hierdoor nemen de inkomsten voor de gemeente, verkregen door de leges begraafplaatsen, af. Het bedrag aan leges zal daarom in 2017 met € 40.000 en daarna met structureel € 25.000 verlaagd worden.

Wat gaat het kosten ?

Baten en lasten

	2017			2018	2019	2020
	primaire begroting (x € 1.000)	begrotings- wijzigingen tot berap-l	mutaties in berap-l Totaal na berap-l	Meerjarenraming na berap-l		
Lasten	2.068		2.068	1.648	1.692	1.599
Baten	806	226	1.032	789	789	789
Saldo van baten en lasten	-1.262	226	-1.035	-859	-902	-809
Toevoeging reserves						
Onttrekking reserves	76		76	76	76	76
Resultaat	-1.186	226	-960	-784	-827	-734

Mutaties op programma: Dienstverlenende gemeente

+ is voordelig en – is nadelig ten opzichte van programmabegroting 2017

Bedragen x € 1.000

Mutaties in berap 1-2017	2017	2018	2019	2020
Subdoelstelling I – Dienstverlening Centraal-	226	-25	-25	-25
Subdoelstelling II - Regionale samenwerking -	-	-	-	-
Subdoelstelling III - Actief eigenaarschap -	-	-	-	-
Subdoelstelling IV – Lokale initiatieven ondersteunen-	-	-	-	-

2.5 Programma 'Trots en bewust van haar eigen kwaliteit'

Portefeuillehouders	<i>Burgemeester M. Leurs-Mordang en Wethouders H. Janssen, N. Wingelaar, A. Roest, R.C.M. Mulken v. - Lingen v.</i>
---------------------	---

Subdoelstelling I Externe gerichtheid

DOPsgewijze aanpak

In april 2017 is het budget Eigen Kracht 2017 nagenoeg vergeven. Dit is een positief gevolg van de DOPsgewijze aanpak en de inzet en betrokkenheid van inwoners. Dit willen we ook de rest van het jaar 2017 faciliteren en stimuleren. Echter is er niet met zekerheid te zeggen welke burgerinitiatieven inschrijven en voor hoeveel. Dit is afhankelijk van de inwoners en de ontwikkeling in de dorpen. Uitgaande van een gemiddelde aanvraag van € 10.000, een extra budget van € 30.000 voor nog 3 initiatieven die inschrijven gedurende het jaar. Er zijn inmiddels 6 verzoeken geaccordeerd tot 1 april 2017 voor in totaal ruim € 86.000. De verhoging van het budget wordt gedekt uit de krimpreserve.

LEADER

In het kader van een actieplan voor het Nationaal Landschap Zuid-Limburg hebben vier maatschappelijke organisaties (Mergellandcorporatie, VKKL, Natuurrijk Limburg en IKL) in 2015 gezamenlijk en met ondersteuning van de provincie en de gemeente Eijsden-Margraten een LEADER-programma voorbereid. Het LEADER-programma voorziet in actieve bevordering, ondersteuning en subsidiëring van lokale initiatieven voor de sociaal economische ontwikkeling van het Zuid-Limburgse platteland. Door deelname aan het LEADER programma ondersteunt de gemeente Stein het ontwikkelen van duurzame en rendabele bedrijvigheid die bijdraagt aan behoud van landschapskwaliteit als basiskapitaal van de plattelandseconomie.

Subdoelstelling III Daadkracht en bestuurskracht

Cultuurverbetering bestuur

Op basis van het voorstel van de initiatiefgroep (bestaande uit raadsleden die het cultuurverbeteringstraject trekken) is het de bedoeling dat de nieuwe vergaderstructuur na de zomer operationeel wordt. Besluitvorming middels separaat raadsvoorstel vindt voor het zomerreces plaats. De focus ligt hierbij met name op een efficiëntere vergadervorm met een uitgesproken rol voor inbreng van burgers in het besluitvormingsproces. In het kader van cultuurverbetering worden ook de rollen en verantwoordelijkheden van de gemeenteraad en het college nader uitgewerkt.

Voorziening pensioenen (oud) wethouders

De verwachting is dat er per 1 januari 2021 een landelijk APPA pensioenfonds zal worden gevormd. Om toe te groeien naar de op voornoemde datum noodzakelijke financiële middelen (op basis van het financieel jaaroverzicht 2016 van PROAmbt) wordt voorgesteld jaarlijks tot 1 januari 2021 € 45.000 te storten in de voorziening pensioenen (oud) wethouders.

Voorziening boventallige medewerkers

De voorziening boventallige medewerkers is op basis van mutaties en bestaande inzichten geactualiseerd.

Voorziening uitkeringen gewezen wethouders

De voorziening uitkeringen gewezen wethouders is geactualiseerd als gevolg van het uitvoering geven aan de verordening sollicitatieplicht APPA. Hiervoor is een éénmalige bijstelling van het budget nodig van € 7.000.

Wat gaat het kosten ?

Baten en lasten

	2017			Totaal na berap-l	2018	2019	2020
	primaire begroting (x € 1.000)	begrotings- wijzigingen tot berap-l	mutaties in berap-l		Meerjarenraming na berap-l		
Lasten	1.284	151	131	1.566	1.461	1.506	1.577
Baten	77		96	173	101	101	101
Saldo van baten en lasten	-1.207	-151	-35	-1.393	-1.361	-1.405	-1.476
Toevoeging reserves							
Onttrekking reserves							
Resultaat	-1.207	-151	-35	-1.393	-1.361	-1.405	-1.476

Mutaties op programma: Trots en bewust van haar eigen kwaliteit

+ is voordelig en – is nadelig ten opzichte van programmabegroting 2017

Bedragen x € 1.000

Mutaties in berap 1-2017	2017	2018	2019	2020
Subdoelstelling I – Externe gerichtheid-	20	68	28	48
Subdoelstelling II - Promotie en motto -	-	-	-	-
Subdoelstelling III - Bestuurskracht -	-189	-193	-274	-356

3 ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

In dit hoofdstuk worden baten en de daaraan gerelateerde lasten toegelicht, die géén directe relatie hebben met de diverse programma's.

Baten en lasten

	2017			Totaal na berap-l	2018	2019	2020
	primaire begroting (x € 1.000)	begrotings- wijzigingen tot berap-l	mutaties in berap-l		Meerjarenraming na berap-l		
Lokale heffingen	5.505	0	0	5.505	5.615	5.728	5.841
Algemene uitkeringen	33.077	0	11	33.088	33.228	33.201	33.278
Dividend	306	0	12	318	318	318	318
Saldo financieringsfunctie	119	0	0	119	114	109	104
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.882	1.403	-325	2.960	976	995	977
Onvoorzien	-134	0	36	-98	-134	-134	-134
Overhead	-7.095	-147	-241	-7.483	-6.871	-7.065	-7.132
Totaal (incl. mutaties reserves)	33.661	1.255	-507	34.409	33.247	33.152	33.253

Algemene uitkering

De financiële consequenties van de december circulaire 2016 zijn verwerkt in deze bestuursrapportage. Positief € 253.048

Het nadeel van het sociaal domein € 242.357 wordt verrekend met de exploitatiebudgetten van het sociaal domein.

Dividend

Op basis van de nettowinst van de BNG over 2016 is, conform begrotingsbrief van de provincie, voor 2017 en verder is rekening gehouden met een bedrag van € 1,63 per aandeel BNG. Aanvankelijk was rekening gehouden met een dividend van € 1,02. Daarom heeft een structurele bijstelling van deze baten plaatsgevonden van € 12.000.

Saldo financieringsfunctie

Stelposten

In 2017 is voor € 133.000 stelposten afgeboekt. Deze budgetten zijn nu financieel verantwoord op de diverse producten van de betreffende programma's.

Reserve krimp

Onttrekking: € 30.000 budget Eigen kracht
 € 45.555 Gemeentelijke bijdrage Leader
 Toevoeging: € 95.700 Aandeel Stein in Krimputkering

Onvoorzien

De kosten van de aankoop gronden Stadhouderslaan (€ 11.500), ontruiming terrein PHV Irene (€ 9.500), vocht MFC Berg a/d Maas (€ 15.000) worden gedekt uit de post onvoorzien.

4 PARAGRAFEN

4.1 Paragraaf 'Bedrijfsvoering'

Juridische advisering

Als gevolg van reeds lopende en nog te verwachten procedures dient het budget juridische procedures in eerste instantie voor 2017 verhoogd te worden naar € 50.000. Gedurende de laatste jaren is gebleken dat het bestaande jaarlijkse budget van € 37.000 voor juridische procedures onvoldoende is. Daarom is het noodzakelijk dit budget structureel met € 13.000 te verhogen.

Automatisering

Geotax

Voor de WOZ administratie heeft de gemeente Stein in het verleden gebruik gemaakt van de software van leverancier GeoTax. Met de overgang naar de BSGW is ook het beheer van de WOZ administratie overgegaan. Voor het realiseren van de koppeling tussen de WOZ-administratie en de BAG (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) heeft de gemeente Stein tot 2017 gebruik gemaakt van de software en medio 2016 opgezegd. De opzegtermijn was langer door voorzien. Het budget is daarom nu incidenteel met € 18.000 voor 2017 verhoogd.

Beveiligingseisen

Door de strengere beveiligingseisen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy moeten er een aantal noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd worden. Dit betreft:

- Voor het aanleveren van de gegevens vanuit sociale zaken naar de belastingdienst moet er gebruik worden gemaakt van een nieuw pakket Digipoort. Met ingang van 1-4-2017 is deze wijziging doorgevoerd.
- Voor de DigID heeft logius een nieuw koppelvlak geïntroduceerd, SAML. Daarnaast hebben zij bij de introductie van het nieuwe koppelvlak het gebruik van een preproductieomgeving (testomgeving) voor de DigID verplicht gesteld.
- Ook voor de uitwisseling van de gegevens tussen de website en de gegevensdatabase van de gemeente is een nieuw koppelvlak ontwikkeld dat voldoet aan de strengere veiligheidseisen. Dit koppelvlak is nodig om, op basis van de ingevulde DigID, alle beschikbare informatie van de burger voor in te vullen in het formulier.
- Begin 2017 heeft Google een wijziging doorgevoerd in het benaderen websites van overheden. Waar zij in het verleden refereerden naar de http-variant (<http://www.gemeentestein.nl>), verwijzen zij nu naar de beveiligde website (<https://www.gemeentestein.nl>). De gemeente Stein beschikt wel over een beveiligde website, maar deze heeft een ander url, <https://secure.gemeentestein.nl>. Hierdoor krijgen mensen die via Google onze website benaderen een foutmelding. Om die reden is besloten om de url <https://secure.gemeentestein.nl> om te zetten naar <https://www.gemeentestein.nl>.

Voor het doorvoeren van bovenstaande noodzakelijke wijzigingen bedragen de eenmalige implementatiekosten € 15.885, de jaarlijkse kosten bedragen € 6.630.

Zaaksysteem

In 2015 zijn we gestart met zaakgericht werken binnen de gemeente Stein en maken we gebruik van een zaaksysteem. Voor de verdere doorontwikkeling en verbetering van het zaaksysteem zijn een aantal wijzigingen gepland in 2017. Dit betreft een koppeling met outlook, een documentair Structuurplan (model-DSP) en het optimaliseren van het bestuurlijk proces.

Met de koppeling met outlook kunnen e-mails rechtstreeks geregistreerd worden in het zaaksysteem. Voor de aanschaf hiervan is een investeringsbedrag opgevoerd, de structurele lasten zijn opgenomen in de onderstaande jaarlijkse kosten. Voor deze aanpassing bedragen de eenmalige kosten in 2017 € 13.000 en de jaarlijkse kosten € 6.400.

Voor verdere doorontwikkeling en verbetering van het zaaksysteem in de komende is vanaf 2018 een budget van € 10.000 per jaar nodig.

Investering model-DSP

In het model-DSP (Documentair StructuurPlan) staan de wettelijke bewaartermijnen beschreven van alle zaaktypen. Dit model-DSP wordt ook elke keer automatisch bijgewerkt bij wetwijzigingen. Het DSP is een onontbeerlijk naslagwerk voor DIV, om de inrichting van het zaakstelsel te laten voldoen aan de wettelijke archiefvoorschriften. De kosten voor de aanschaf van het model-DSP bedragen € 12.000

Investering switches

De switches, verbindingscomponent in het netwerk tussen de werkplekken en de servers bij onze externe dienstverlener, zijn het laatst vervangen in 2010-2011. Enkele switches zijn nog ouder. De ondersteuning op deze switches verloopt in 2018 en moeten vervangen worden. Hiervoor wordt in 2018 een vervangingsinvestering opgevoerd van € 25.000

Informatiebeveiliging en privacy

Informatiebeveiliging

Het jaarplan informatiebeveiliging 2017 is vastgesteld. Een van de actiepunten betreft het opstellen van Encryptiebeleid en Public Key Infrastructure (PKI) en wordt in de 1e helft van 2017 afgerond. Een van de acties die hieruit volgt is de implementatie van encryptiesoftware oftewel versleutelingssoftware waarmee we vertrouwelijke berichten versleuteld kunnen versturen. Het betreft een wettelijke verplichting waarvoor in 2017 € 16.000 en structureel vanaf 2018 voor € 8.000 nodig is.

Privacy

Vanaf mei 2018 moet de gemeente Stein voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Om inzicht te houden in het beleid en de acties volgen we de Plan-Do-Check-Act cyclus ondersteunt middels een IPMS (Information Privacy Management Systeem) waarmee we privacy laten aansluiten op de bestaande Planning & Control cyclus. Hiervoor is een bedrag van € 1.250 structureel nodig.

Formatie - ontwikkeling ambtelijke organisatie.

In de Raadsinformatiebrief van 20 oktober 2016 werd melding gemaakt van een ambtelijke formatie (incl. Griffie en incl. openstaande vacatures) van 142,56 fte.

Per 1 mei 2017 is er sprake van een ambtelijke formatie van 143,87 fte (dat is incl. openstaande vacature - ruimte van 7,81 fte per de genoemde peildatum).

De stijging van de ambtelijke formatie met 1,31 fte is het gevolg van het nieuwe coalitie-akkoord van eind 2016 waarin € 100.000,- structureel beschikbaar werd gesteld voor personele maatregelen. Die € 100.000,- is dus vertaald 1,3 fte formatie.

In de jaarstukken 2016 (de jaarrekening) wordt melding gemaakt van de gerealiseerde (!) personele bezetting (en dus excl. openstaande vacatures) vandaar het genoemde kengetal van realisatie 131,16 fte (zijnde 127,66 ambtelijk, 2 fte Griffie en 1,5 fte niet actieven). Dus bij de jaarrekening 2017 wordt de dan gerealiseerde (!) bezetting opnieuw gepresenteerd (personen en formatie). Met het voornemen alle vacatures de komende periode in te vullen, komen we per 31 december 2017 dan ook naar verwachting uit op een gerealiseerde bezetting 143,87 fte. Tenzij er dan nog (nieuwe) vacatures openstaan.

Bedrijfsvoering/Personeel

Bij langdurig zieke medewerkers dient veelal gekozen te worden voor herbezetting van die zieke medewerkers. In veel gevallen gebeurt dat door inhuur via de uitzendbureaus. Voor het 2de deel van 2017 is sprake van 6 medewerkers waarvan de ziekte en daarmee de benodigde inhuur voortduurt. Reden waarom er ook om een extra budget is gevraagd voor de externe inhuur voor de zg 2de spoor trajecten in het kader van de WetVerbeteringPoortwachter (WVP).

Het jaarlijks beschikbare budget voor piek- en ziek inhuur is met het aangaan van inhuur - verplichtingen tot medio juli 2017 inmiddels ingezet/aangewend. Reden waarom er voor het 2de deel van 2017 een eenmalig werkbudget van € 100.000 gevraagd wordt om in te kunnen zetten bij piek- en ziek inhuur. Dat deel van het bedrag dat niet nodig is zal vanzelfsprekend terugstromen. Het gevraagde bedrag is gebaseerd op de te verwachten kosten bij inhuur wanneer ziekte voortduurt. Of dat ook het geval zal zijn moet natuurlijk het 2de deel 2017 nog blijken.

Voor een aantal medewerkers die in 2017 langer dan 1 jaar arbeidsongeschikt zijn dient het zogenaamde 2e spoor re-integratie te worden gevolgd. Het 2e spoor van de re-integratie start wanneer een werknemer langdurig arbeidsongeschikt is en er geen passende arbeid binnen het bedrijf van de werkgever beschikbaar is. Er moet nu naar een passende functie bij een nieuwe

werkgever worden gezocht. Voor de geraamde kosten in 2017 van deze spoor-2 trajecten wordt een éénmalig bedrag gevraagd van € 10.000.

Uitgangspunten personeelskosten

Door het ministerie zijn de bedragen van de (on)kostenvergoedingen voor burgemeesters, wethouders, raads- en commissieleden met ingang van 1 januari 2017 geïndexeerd. Als gevolg van de met name hogere vergoedingen voor raads- en commissieleden wordt een structureel bedrag van € 10.000 per jaar gevraagd.

Op basis van de huidige (deels verplichte) inrichting van de Werkkostenregeling wordt een eindloonheffing verwacht van € 18.000.

5 FINANCIËLE BESTUURSRAPPORTAGE

5.1 Totaal baten en lasten per programma

	2017				2018	2019	2020
	primaire begroting (x € 1.000)	begrotingswijzigingen tot berap-l	mutaties in berap-l	Totaal na berap-l	Meerjarenraming na berap-l		
Samenleving sociale vitale kernen	-19.632	-968	418	-20.182	-18.656	-18.655	-18.679
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	-3.978	-1.296	2	-5.272	-5.627	-5.829	-6.003
Bereikbare en bedrijvige gemeente	-7.252	-75	-502	-7.828	-7.366	-6.754	-6.774
Dienstverlenende gemeente	-1.262	0	226	-1.035	-859	-902	-809
Trots en bewust van haar eigen kwaliteit	-1.207	-151	-35	-1.393	-1.361	-1.405	-1.476
Lokale heffingen	5.505	0	0	5.505	5.615	5.728	5.841
Algemene uitkeringen	33.077	0	11	33.088	33.228	33.201	33.278
Dividend	306	0	12	318	318	318	318
Saldo financieringsfunctie	119	0	0	119	114	109	104
Overige algemene dekkingsmiddelen	768	-158	-54	556	792	828	861
Algemene dekkingsmiddelen	39.776	-158	-32	39.586	40.068	40.185	40.403
Overhead	-7.095	-147	-241	-7.483	-6.871	-7.065	-7.132
Onvoorzien	-134	0	36	-98	-134	-134	-134
Saldo van baten en lasten	-783	-2.795	-128	-3.705	-806	-560	-605
Toevoegingen/onttrekkingen reserves							
Samenleving sociale vitale kernen	1.072	746	456	2.274	981	658	919
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	-1.218	0	317	-901	-10	82	17
Bereikbare en bedrijvige gemeente	40	0	0	40	0	0	0
Dienstverlenende gemeente	76	0	0	76	76	76	76
Algemene dekkingsmiddelen	1.114	1.560	-270	2.404	184	167	116
Mutaties reserves	1.084	2.306	503	3.893	1.231	982	1.127
Resultaat	301	-489	374	186	424	422	523

6 BIJLAGEN

6.1 Bijlage I Reserves & voorzieningen

Mutaties reserves	2017			
	primaire begroting	begrotings wijzigingen tot berap-I	mutaties in berap-I	Totaal mutaties
(x € 1.000)				
Reserve Maaslandcentrum	-20	0	0	-20
Reserve 3D's	-950	-746	-456	-2.152
Reserve uitbreiding sporthal Stein	-20	0	0	-20
Reserve archeologisch museum	-8	0	0	-8
Reserve nieuwbouw IKC de Triviant	-68	0	0	-68
Samenleving met sociale, vitale kernen	-1.066	-746	-456	-2.267
Reserve knelp gem huisvesting	1.066	0	0	1.066
Reserve egalisatie afval	0	0	-190	-190
Reserve MFC Stein	-7	0	0	-7
Reserve afkoop geld steun woonw standpl	-4	0	0	-4
Reserve Mergelakker	-17	0	0	-17
Reserve BGE	-113	0	0	-113
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	926	0	-190	736
Bestemmingsreserve fietsbrug Meers	-40	0	0	-40
Bereikbare en bedrijvige gemeente	-40	0	0	-40
Reserve bijdrage LED	-76	0	0	-76
Dienstverlenende gemeente	-76	0	0	-76
Reserve krimp	-50	-223	20	-252
Reserve incidentele investeringen	-148	0	0	-148
Algemene reserve	-631	-1.338	123	-1.846
Algemene Dekkingsmiddelen	-829	-1.560	143	-2.246
Totaal	-1.084	-2.306	-503	-3.893

Mutaties voorzieningen	2017			
	primaire begroting	begrotings wijzigingen tot berap-I	mutaties in berap-I	Totaal mutaties
(x € 1.000)				
Voorz groot ond gem huizen fanfarezaal	24	0	0	24
Voorziening (groot) bouwk onderhoud BOP	128	0	-289	-161
Voorz groot sporttechnisch onderhoud	-23	0	0	-23
Samenleving met sociale, vitale kernen	130	0	-289	-160
Voorz verw verliezen grondexploitatie	-204	0	0	-204
Voorziening Riool ex art 44 lid 2	-250	-228	61	-417
Voorz groot onderhoud wegen	-171	0	0	-171
Voorz dub vord woonwagenbewoners	-5	0	0	-5
Voorz onderh kunstwerk (bruggen etc)	20	0	0	20
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	-609	-228	61	-776
Voorz wachtgeld verplichtingen	-58	0	0	-58
Voorziening wethoudersuitkeringen	-177	0	0	-177
Voorz pensioenverplichtingen (oud) weth	-11	0	45	34
Voorziening boventallige medewerkers	-177	0	38	-140
Samenleving trots bewust eigen kwaliteit	-423	0	83	-341
Voorz dub debiteuren Soza	0	0	0	0
Algemene Dekkingsmiddelen	0	0	0	0
Totaal	-903	-228	-146	-1.277

6.2 Bijlage II Investeringsplanning

Investeringsplanning (x € 1.000)	2017				Totaal na berap-I
	primaire begroting	begrotings- wijzigingen tot berap-I	door- geschoven 2016 > 2017	mutaties in berap-I	
Vervangen speelvoorzieningen	405	0	88	0	493
MFC Stein centrum bouwkosten	0	0	534	0	534
Brasserie Steinerbos	0	100	0	0	100
MFC Stein centrum techn. installaties	0	0	14	0	14
Mergelakker: clubhuis gebouw voetbal	0	0	49	0	49
MFC Stein centrum inrichting	0	0	90	0	90
Streekmuseum	0	0	22	0	22
Uitbreiding archeologisch reservaat	0	0	71	0	71
Gebouwelijke aanpassing Poolster	0	0	130	0	130
Mergelakker: clubhuis gebouw tennis	0	0	24	0	24
Vervangen afrastering acco Molenpark	15	0	0	0	15
Verv veldafrastering-poortjes t Hetjen	26	0	0	-26	0
Vervangen accom.afrastering voetb Urmond	22	0	0	0	22
Afrastering tennisbanen Urmond	29	0	0	0	29
Renovatie tennisbanen Urmond	51	0	0	0	51
IKC de Triviant techn. installaties	0	0	10	0	10
Samenleving met sociale, vitale kernen	548	100	1.032	-26	1.654
Vervangen boogbrug Veestraat	725	0	50	0	775
Reconstructie ged. Bergerweg	70	0	0	0	70
Upgraden openbaar deel Steinerbos	802	208	-175	500	1.334
Bromauto's inzamelen huisvuil	0	0	55	0	55
Woonwagens inrichting 2 stuks	0	0	8	0	8
Woonwagens technische installaties 3 st.	0	0	5	0	5
Woonwagens 2 stuks	0	0	38	0	38
Reconstructie ged Dross. J. v. Kesselstr	145	0	0	0	145
Reconstructie ged Haalbrugkens -Omphaliu	72	0	0	0	72
Verkeersmaatregelen 2016	0	0	57	0	57
Geluidsvoorziening Tilliastraat	310	0	-11	0	299
Rehabilitatie Nieuwe Postbaan	600	0	0	0	600
DWA Stadhouderslaan	145	0	0	0	145
Gronden multifunctionele loods Berg ad M	0	0	43	0	43
Parkeerplaats Maasband	50	0	0	-40	10
Vervangen VRI Urmonderbaan/A2	65	0	0	-13	52
Verkeersmaatr veilige schoolomgeving	0	200	0	0	200
Fietspad Meers-Stein	0	250	0	-100	150
Herinrichten Mergelakker	0	300	0	0	300
Snelheidsremmers Industrieweg-Havenstr	0	70	0	0	70
Vervangen riool Dr.Everhartstraat	300	0	0	0	300
Aankoop gronden Heidekamppark	95	0	0	0	95
Reconst Julianastraat-Raadhuisstr -wegen	300	0	15	0	315
Afkoppelen kern Maasband	770	0	18	-475	313
Starterslening	30	0	0	90	120
GGA Urmond Oost (wegen)	666	0	0	0	666
GGA Urmond Oost (riolen)	1.000	0	0	0	1.000
Recons Dr. Poels/Ch.Geloesstr (wegen)	20	0	0	0	20
Reconstructie Mauritsweg Stein	50	0	0	0	50
Reconstructie rotonde ACL	300	0	0	-445	-145
LED armaturen openbare verlichting	240	0	0	0	240
Maatregelen waterplan Stein Centrum	600	0	-78	0	522
Reconstr Julianastr-Raadhuisstr (riool)	274	0	2	0	276
Omvormen jaagpad Molenweg tot fietspad	250	0	0	-75	175
Aantrekkelijke woon- en leefomgeving	7.878	1.028	27	-558	8.375
Cash automaat	0	0	3	0	3
Dienstverlenende gemeente	0	0	3	0	3

Bus/caddy uitvoering AD	0	0	39	0	39
Hardware werkplekken mobiele devices	0	0	28	0	28
ICT voorziening nw werkplek transitie	0	0	15	0	15
Aanpassingen inrichting gem. transitie	0	0	17	0	17
Model-DSP (documentair Structuurplan)	0	0	0	12	12
Koppelingen met andere applicaties P.22	0	0	4	0	4
E-facturen P.34	17	0	10	0	27
Managementinformatiesysteem P.59	25	0	20	0	45
Basisreg Lonen, Arbeids en Uitkering P.6	0	0	0	0	0
Webrichtlijnen,upgrade internet P.01	21	0	0	0	21
PIP, Mijn overheid.nl P.04	10	0	0	0	10
Gemeenschappelijke Machtigings P.07	10	0	0	0	10
Overheidsservicebus P.17	0	0	11	0	11
Gemeenschap. ontsluiting basisreg P.19	10	0	0	0	10
Telefoontoestellen	0	0	100	0	100
Verkeersbus AD	0	0	57	0	57
Rioolbus AD	0	0	61	0	61
Bus uitvoering AD	0	0	39	0	39
Algemene Dekkingsmiddelen	93	0	401	12	506
Totaal	8.519	1.128	1.462	-572	10.537

6.3 Bijlage III Taakvelden

		2017			2018	2019	2020	
Overzicht taakvelden		Primair	Begrotings- wijzigingen	1e Berap	Totaal	Totaal	Totaal	
* T.01	Bestuur	1.538	189	63	1.789	1.612	1.594	1.601
* T.02	Burgerzaken	529		0-	528	544	586	514
* T.03	Beheer overige gebouwen en gronden	155	102	138-	119	166	184	183
* T.04	Overhead	7.095	708	205	8.008	6.837	6.981	6.997
* T.05	Treasury	1.597-		12-	1.609-	1.619-	1.600-	1.585-
* T.061	OZB woningen	3.484-			3.484-	3.554-	3.625-	3.696-
* T.062	OZB niet-woningen	1.706-			1.706-	1.740-	1.775-	1.811-
* T.064	Belastingen overig	9-			9-	41-	45-	49-
* T.07	Algemene uitkering en overige uitkering	33.077-		11-	33.088-	33.228-	33.201-	33.278-
* T.08	Overige baten en lasten	278	395-	222	205	461	536	628
* T.010	Mutaties reserves	1.084-	2.306-	503-	4.323-	1.231-	982-	1.127-
* T.011	Resultaat	301	489-	270-	82-	356	353	454
** T.0	Bestuur en ondersteuning	31.063-	2.189-	37-	33.289-	31.435-	30.993-	31.170-
* T.11	Crisisbeheersing en Brandweer	1.129	240	27-	1.342	1.165	1.165	1.165
* T.12	Openbare orde en veiligheid	444	30	150	625	650	660	668
** T.1	Veiligheid	1.573	270	123	1.966	1.815	1.825	1.833
* T.21	Verkeer, wegen en water	2.965	171	71-	3.065	3.212	3.526	3.665
* T.22	Parkeren	41		1-	41	42	45	45
* T.24	Economische havens en waterwegen	0			0	0	0	0
** T.2	Verkeer en vervoer en water	3.006	171	72-	3.106	3.254	3.571	3.734
* T.31	Economische ontwikkeling	20			20	5	5	5
* T.33	Bedrijfsloket- en regelingen	51-		1-	52-	27-	11-	10-
* T.34	Economische promotie	359		12	371	217	180	186
** T.3	Economie zaken	328		11	339	195	174	181
* T.41	Openbaar basisonderwijs	494		2	495	472	470	470
* T.42	Onderwijshuisvesting	1.489	11	63-	1.438	1.399	1.327	1.286
* T.43	Onderwijsbeleid en leerlingenvervoer	1.002	148		1.151	1.004	1.009	1.012
** T.4	Onderwijs	2.985	159	61-	3.084	2.875	2.805	2.768
* T.51	Sportbeleid en activering	192	25		217	205	205	205
* T.52	Sportaccommodaties	640		21-	620	632	650	710
* T.53	Cultuurpresentatie, productie participatie	386			386	382	384	352
* T.54	Musea	185		3-	182	186	185	183
* T.55	Cultureel erfgoed	138	30	0	168	108	108	108
* T.56	Media	651			651	512	524	536
* T.57	Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.315	68	195-	2.430	2.229	2.049	2.063
** T.5	Sport, cultuur en recreatie	4.508	123	218-	4.655	4.253	4.105	4.157
* T.61	Samenkracht en burgerparticipatie	2.201	64	47-	2.217	2.115	2.110	2.085
* T.63	Inkomensregelingen	911		10-	1.081	904	913	923
* T.64	Begeleide participatie	5.014	55	413	5.482	5.117	4.560	4.561
* T.65	Arbeidsparticipatie	428		58	486	409	467	468
* T.66	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.830	45	38-	1.837	1.792	1.792	1.792
* T.671	Maatwerkdienst-verlening	3.114	566	110-	3.570	2.623	2.613	2.621
* T.672	Maatwerkdienst-verlening	6.212		18-	6.194	6.196	6.217	6.220

* T.681	Geescaleerde zorg 18+	58			58	58	58	58
** T.6	Sociaal domein	19.769	730	427	20.926	19.214	18.731	18.728
* T.71	Volksgezondheid	503		52	555	501	502	502
* T.72	Riolering	779-		11-	746-	835-	884-	888-
* T.73	Afval	1.135-		130	1.005-	1.164-	1.143-	1.147-
* T.74	Milieubeheer	555	47	66-	536	569	568	568
* T.75	Begraafplaatsen	542		40	582	121	114	114
** T.7	Volksgezondheid en milieu	314-	47	189	78-	809-	842-	850-
* T.81	Ruimtelijke ordening	112	140	1-	251	144	143	168
* T.82	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	1.320-		127	1.194-	127-	33	33
* T.83	Wonen en bouwen	417	502	239-	650	595	423	418
** T.8	VHROSV	791-	641	172-	293-	613	600	619